

Nr 426

Av herrar **Arvidson** och **Alemyr**, *angående ändrad ordning för utträde ur svenska kyrkan.*

1958 års kyrkomöte avslög Kungl. Maj:ts av riksdagen tidigare bifallna proposition om sådan ändring i bestämmelserna om formerna för utträde ur svenska kyrkan, att det inte längre skulle vara nödvändigt med personlig inställelse hos vederbörande pastor utan att det skulle vara tillräckligt med bevitnad skriftlig anmälan om utträde.

Kyrkomötet motiverade sin ståndpunkt därmed, att ett enbart skriftligt förfarande inte skulle utgöra tillräcklig garanti för att utträdet vore grundat på personlig övertygelse. Den personliga inställelsen och de besvär som vore förenat med den skulle utgöra en bättre garanti.

Enligt demokratisk uppfattning är det den enskildes angelägenhet vilka motiv han har för att stanna i eller utträda ur ett samfund. Något förmynderskap uppifrån är härvidlag inte påkallat. Ett utträde bör inte vara omgärdat med sådana skyddsbestämmelser för kyrkan, att handlingen försvåras. Det torde vara så, att åtskilliga som övervägt utträde ur kyrkan dragit sig för den personliga inställelsen hos pastor. Ett sådant besök innebär dock, att man meddelar pastor att man tar avstånd från den åskådning som för honom utgör livets innehåll. Och för en sårande handling drar sig många. Genom en skriftlig anmälan undgås ett möte på det personliga planet. Säkerligen skulle åtskilligt fler bestämma sig för utträde, om det härför endast behövdes en anmälan av detta slag. Kyrkomötets beslut måste ses som i första rummet ett uttryck för kyrkans omsorg om sitt eget medlemstal.

Beslutet aktualiserar frågan, om det verkligen är en kyrkans angelägenhet att fatta beslut som rör allmänt medborgerliga rättigheter. För det allmänna rättsmedvetandet ter det sig som orimligt, att kyrkan skall kunna utöva inflytande på lösningen av frågor angående dess egen statsrättsliga ställning. Man måste med andra ord fråga sig, om bestämmelserna rörande formerna för utträde ur kyrkan verkligen är av kyrkolags natur.

Enligt vår uppfattning behöver denna fråga undersökas, och vi föreslår att så sker. Skulle en sådan undersökning ge vid handen, att bestämmelserna *inte* har kyrkolags natur, bör ett förnyat riksdagsbeslut om ändring av dessa bestämmelser inte behöva underkastas kyrkomötes prövning.

Om undersökningen däremot klarlägger, att bestämmelserna i fråga har kyrkolags natur, uppstår frågan, huruvida inte kyrkomötets vetorätt genom grundlagsändring borde upphävas. En motion härom avsågs av 1958

års A-riksdag. I motiveringen för avslaget ingick en hänvisning till att utredning pågår om förhållandet mellan stat och kyrka.

Denna utredning beräknas ta avsevärd tid i anspråk. Utvecklingen kan emellertid under denna tid inte få stå stilla. Det vore orimligt om kyrkomötets hållning för lång tid framåt skulle få hindra en ändring av bestämmelserna rörande utträdet ur kyrkan. Rimligt vore däremot, att frågan om kyrkomötets vetorätt bröts ut ur det större sammanhanget och gjordes till föremål för en speciell utredning, som torde kunna genomföras på kort tid.

Vi föreslår, att *om* bestämmelserna rörande formerna för utträde ur kyrkan finnes vara av kyrkolags karaktär, sådan ändring av § 87 mom. 2:o regeringsformen vidtages, att kyrkomötets vetorätt upphäves. Den utredning vi begär bör kunna utföras så snabbt, att förslag kan framläggas för 1960 års riksdag.

Under hänvisning till ovanstående hemställer vi,

att riksdagen ånyo beslutar att antaga den ändring i § 11 religionsfrihetslagen den 26 oktober 1951 (nr 680) som följande tillägg innebär: "Anmälan skall göras personligen eller ock enskilt i egenhändigt undertecknad, av två personer bevitnad handling.";

att riksdagen i skrivelse till Konungen begär ett klargörande av frågan, huruvida bestämmelserna om formerna för utträde ur svenska kyrkan har kyrkolags natur; samt

att riksdagen i samma skrivelse begär, att *om* bestämmelserna i fråga finnes ha kyrkolags natur, Kungl. Maj:t ville tillsätta en speciell utredning om sådan ändring av § 87 mom. 2:o regeringsformen, att kyrkomötets vetorätt upphäves, och till 1960 års riksdag framlägga proposition om sådan ändring.

Stockholm den 27 januari 1959

Stellan Arvidson

Stig Alemyr